

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ

การจัดการท่องเที่ยวชุมชนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัย

สุรีย์ บุญญานุพงศ์ และคณะ

ชุมชนขุนตาน หมู่ที่ 8 ตำบลทาบลาดูก อำเภอมะเข จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่สองฟากทางรถไฟสายเหนือล้อมรอบสถานีรถไฟขุนตาน ใกล้กับอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีบ้านเรือน 48 หลังคาเรือน ประชากร 211 คน บ้านเรือนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนภูเขา ล้อมรอบด้วยอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาลและป่าสงวนแห่งชาติ ชุมชนขุนตานตั้งขึ้นโดยแรงงานที่อพยพเข้ามาก่อสร้างอุโมงค์รถไฟและทางรถไฟ และต่อมาได้ตั้งถิ่นฐานถาวรในบริเวณดังกล่าวโดยทำงานกับการรถไฟแห่งประเทศไทย เก็บของป่าขายของแก่ผู้โดยสารบนรถไฟ และรับจ้างขนสัมภาระนักท่องเที่ยวจากสถานีรถไฟขุนตานขึ้นสู่อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล แต่เมื่อมีการก่อสร้างถนนขึ้นสู่ดอยขุนตาลงานรับจ้างขนสัมภาระ ก็หมดลง

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชมขุนตาน จะแวะถ่ายรูปกับอุโมงค์รถไฟ สักการะศาลเจ้าพ่อขุนตานและเดินทางต่อไปยังอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล ชุมชนขุนตานจึงได้รับผลดีเชิงเศรษฐกิจน้อยมาก โดยส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการขายกล้วยไม้ ขายอาหารและเครื่องดื่มให้ผู้โดยสารที่มารอรถไฟและนักท่องเที่ยว

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า จำนวนประชากรมีแนวโน้มจะลดลงเนื่องจากไม่มีแหล่งงานในท้องถิ่น และจำนวนเด็กก็ลดลงจนต้องปิดโรงเรียน ปัญหาในชุมชน คือ ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ขาดแคลนพื้นที่ทำให้ต้องตั้งบ้านเรือนบนภูเขาซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินถล่ม การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และการคมนาคมที่ไม่สะดวก

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ชุมชนขุนตานมีศักยภาพและโอกาสที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยบทบาทของชุมชนขุนตานจะทำหน้าที่เป็นประตูเชื่อมต่อระหว่างสถานีรถไฟกับอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล และให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน และยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน

การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดำเนินการโดยคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับนักวิจัย โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลครัวเรือนและข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้บริหาร พระสงฆ์ นักวิชาการท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรต่างๆ รวมทั้งการจัดประชุมเพื่อพิจารณาทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแผนการจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการที่ 1 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- โครงการที่ 2 จัดกิจกรรมเพื่อเปิดฤดูกาลท่องเที่ยว
- โครงการที่ 3 ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณสถานีรถไฟ

- โครงการที่ 4 ปรับปรุงอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล
  - โครงการที่ 5 เพิ่มเดิมป่าอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการที่ 1 ฝึกอบรมวิชาชีพ
- โครงการที่ 2 ผลิตน้ำดื่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการที่ 1 ก่อสร้างลานจอดรถ
- โครงการที่ 2 ซ่อมถังเก็บน้ำ
- โครงการที่ 3 ปรับปรุงระบบประปาภูเขา
- โครงการที่ 4 พัฒนาระบบการขนส่ง
- โครงการที่ 5 ปรับปรุงที่อยู่อาศัย
- โครงการที่ 6 ปรับปรุงระบบการจัดการขยะ
- โครงการที่ 7 ปรับปรุงถนนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล

Abstract

Title : Community Based Tourism under Sufficient Economy Concept

Researcher : Suree Boonyanupong and others

Baan Khuntan Village, Moo 8, Tombol Tha pla Dook, Amphur Mae Tha, Lamphun Province located along both sides of the northern railway line, around the Khuntan railway station near Doi Khuntan National Park. It is a small village about 48 homes with 211 populations, the village is surrounded by Doi Khuntan National Park and Doi Khuntan National Forest. Baan Khuntan village was established by workers, whom migrated into the area in order to construct Khuntan railway tunnel and railway line, and later on settled down in the area working for the State Railway of Thailand, collecting of forest products and sale them to the passengers on the train, the local people used to carry the luggage for tourists from the railway station to Doi Khuntan National Park but this work decreased when the road to the National Park was built. At the present time, tourists visited Baan Khuntan, taking photo with the railway tunnel, pay respect to Khuntan temple and then travelling to Doi Khuntan National Park, which created little economic benefit who travel by train, while waiting for the train they might spent some money on refreshment, food and purchasing orchid ad souvenir.

The data showed that the number of the population was decreasing, because there was no employment opportunity in local area, the number of children was also decreasing leading to the closure of the school. The main problems of the local people are as follow; no right on the land, the village is located on steep slope vulnerable to land slide and forest fire, lack of water in summer and inconvenient journey to facilities.

Result of the analysis showed that, there is potential that Baan Khuntan Village can be developed as tourism site, to create additional income for the local people as well as to upgrade their living conditions by adopting sufficient economy concept, and with the participation of the local people, avoid destroying the natural resources and environment, as well as social and economy. Baan Khuntan Village will be the door linking between the railway station and Doi Khuntan National Park, and providing services for the tourists.

The tourism development plan was prepared, every household had a chance to express their opinion in the questionnaire, and the behavior problem and need of tourists were collected by using questionnaire as well. The researcher also interviewed the local administrators, the monk, local scholar and representatives from various related authorities. A number of meetings were set up between the researcher and Community Committee and the draft tourism development plan was submitted to a meeting given were adopted in improving the plan.

As the result of the research, the strategy, plan and projects are proposed which include;

Strategy 1 : Tourism development

- Project 1: Preparation of Khuntan tourist's guide
- Project 2: Arranging of the opening of the tourism season activities
- Project 3: Improvement of the landscape within and around Khuntan railway station
- Project 4: Improvement of Doi Khuntan National Park.
- Project 5: Addition of signs of Doi Khuntan National Park.

Strategy 2 : Economic development

- Project 1: Provision of occupational training
- Project 2: Production of drinking water

Strategy 3 : The development of communication and infrastructure

- Project 1: Construction of car park
- Project 2: Repairing of water storage
- Project 3: Improvement of the water supply system
- Project 4: Development of transportation system
- Project 5: Improvement of housing condition
- Project 6: Improvement of garbage management system
- Project 7: Improvement of road within Doi Khuntan National Park